

Opdrachten bij voorbeeldartikel 5: een participatief actieonderzoek (PAO)

Casus toegankelijkheid

Je hebt als logopedist een praktijk in een gezondheidscentrum in Rotterdam. Daarin werk je samen met een fysiotherapiepraktijk, een huisartsenpraktijk en een apotheek. In de wijk waarin het gezondheidscentrum staat, wonen veel mensen met een migratie-achtergrond. Uit onderzoek is ook gebleken dat veel bewoners een lage taalvaardigheid hebben.

Julie overleggen in het gezondheidscentrum regelmatig over gezamenlijke vraagstukken. Bij een van deze bijeenkomsten komt ter sprake dat de medewerkers van het gezondheidscentrum geen goede afspiegeling vormen van de wijk waarin het staat. Bovendien vermoedt men dat het gezondheidscentrum niet voor iedereen even toegankelijk is, onder andere qua informatievoorziening.

Aan jou wordt gevraagd om te bekijken op welke manier de toegankelijkheid van het gezondheidscentrum verbeterd kan worden: hoe bereik je alle bewoners van de wijk zodat iedereen gelijke kansen krijgt wat betreft gezondheidszorg en zich welkom voelt in het centrum?

Je vindt het volgende artikel:

O'Reilly-de Brún, M., Brún, T. de, Okonkwo, E., Bonsenge-Bokanga, J., Manuela de Almeida Silva, M., Ogbemor, F., Mierzejewska, A., Nnadi, L., Van Weel-Baumgarten, E., Van Weel, C., Muijsenbergh, M. van den & MacFarlane, A. (2016). Using Participatory Learning & Action research to access and engage with 'hard to reach' migrants in primary healthcare research. *BMC Health Services Research*, 16:25.

Link: <https://bmchealthservres.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12913-015-1247-8>

Lees het artikel en beoordeel het aan de hand van de beoordelvragen uit hoofdstuk 3.

Validiteit en methodologische kwaliteit

Beoordelvraag 1: Wat is het doel van het onderzoek?

Als het goed is kun je uit de inleiding afleiden wat de doelstelling is (waar willen de onderzoekers met hun onderzoek aan bijdragen) en wat de specifieke onderzoeksvraag is die in het onderzoek beantwoord gaat worden. Uit de vraagstelling is ook af te leiden of het artikel zal bijdragen aan het antwoord op je eigen praktijkvraag. Een onduidelijk geformuleerde vraagstelling is geen gunstig teken voor de kwaliteit van het onderzoek.

- a Welke vraagstelling wordt in het artikel van O'Reilly-de Brún et al. gehanteerd?

In de inleiding van het artikel vind je daarnaast de verantwoording van het onderzoek: waarom is het onderzocht? Vaak is het probleem relevant omdat het bijvoorbeeld vaak voorkomt of omdat het veel leed veroorzaakt. De motivatie waarom iets wordt onderzocht, verantwoordt het doel van het onderzoek. Onderzoek (zeker praktijkgericht onderzoek) wordt altijd gedaan omdat het maatschappelijk of klinisch relevant is.

- b** Hoe wordt de onderzoeksmethode van O'Reilly-de Brún et al. verantwoord? In hoeverre vind je het aannemelijk gemaakt dat de onderzoekers een oplossing zoeken in de *PLA approach*?

Beoordelvingsvraag 2: Is de participatie gelijkwaardig?

Een belangrijk aspect van participatief actieonderzoek is de gelijkwaardige participatie van alle stakeholders in het onderzoek. In het onderzoek van O'Reilly-de Brún et al. werd de nadruk gelegd op de deelname van SUPERS (Service User Peer Researchers) en MSUs (Migrant Service Users).

- a** Vul een participatiematrix in voor de SUPERS en de MSUs (zie www.participatiematrix.nl).
- b** Vul voor de verschillende onderzoeksfasen (voorbereiding, gegevensverzameling, gegevensanalyse, verspreiding van de resultaten (disseminatie)) in welke rol de SUPERS en MSUs hebben aangenomen: toehoorder, meedenker, adviseur, partner, regisseur. Welke ruimte is er voor de SUPERS en MSUs in elke fase en wat verwacht je?

Beoordelvingsvraag 3: Hoe is het onderzocht?

In het artikel wordt ook beschreven hoe het onderzoeksproces is gegaan. Het is belangrijk dat uit het artikel duidelijk wordt wat de aanpak is en waarom voor die aanpak gekozen is. Krijg je voldoende inzicht in de uitvoering van het onderzoek om het te kunnen herhalen als je dat zou willen?

- a** Wordt in het artikel beschreven hoe onderzoekers en deelnemers (peerresearchers) met elkaar omgaan? Is er sprake van dialogische en gelijkwaardige samenwerking en wat wordt er geschreven over de omgang met problemen in de samenwerking?
- b** In hoeverre wordt beschreven hoe het participeren van deelnemers mogelijk wordt gemaakt en op welke manier/in welke vorm deze deelnemers participeren in het onderzoek?
- c** In hoeverre wordt beschreven welke rol reflectie inneemt in het onderzoek? Is er sprake van een continue en interactieve reflectie door alle betrokkenen als onderdeel van het onderzoeks- en veranderingsproces?
- d** In hoeverre worden de kennisbronnen die gebruikt worden beschreven? Wordt er gebruikgemaakt van meerdere, elkaar aanvullende kennisbronnen zoals systematisch onderzoek, ervaringskennis en alledaagse kennis?
- e** Zijn de stappen, doelen en methoden helder en navolgbaar beschreven en hoe passen ze bij het voorliggende probleem of de situatie?
- f** In hoeverre wordt beschreven hoe er omgegaan is met aannames, interpretaties en verschillende gezichtspunten? Zijn ze gecheckt? Is erop gereflecteerd?

Beoordelvingsvraag 4: Welke ethische aspecten zijn van belang?

- a** Welke ethische dilemma's kun je benoemen in het onderzoeksplan en in de uitvoering van het onderzoek? Denk daarbij ook aan wiens agenda wordt gevolgd.
- b** De SUPERS volgden een intensief PLA trainingsprogramma. Benoem drie voordelen en drie nadelen van het aanbieden van een dergelijke training aan de SUPERS.
- c** De auteurs beschrijven in de discussie dat ze mogelijk niet alle groepen migranten bereikt hebben. Welke mensen kunnen ze hebben gemist? Leg uit waarom en denk na over een alternatieve methode om hen wel te bereiken.

Belang en relevantie van de bevindingen

Beoordelvingsvraag 5: Hoe worden de resultaten verspreid en geïmplementeerd?

De bevindingen uit participatief actieonderzoek kunnen op veel verschillende manieren en in diverse vormen verspreid worden. Hierbij kunnen onderstaande vragen helpen. Beantwoord ze voor het onderzoek van O'Reilly-de Brún et al.

- a** Welke kennis deelt men om de gewenste verandering te bewerkstelligen?
- b** Met wie worden de onderzoeksresultaten gedeeld?
- c** Welk type informatie wordt gebruikt als onderbouwing?
- d** Op welke wijze worden de onderzoeksresultaten gedeeld?
- e** Heb je nog andere suggesties voor het verspreiden van de resultaten van dit onderzoek?

Toepasbaarheid voor de eigen context

Beoordelvingsvraag 6: Wat heb ik eraan in de praktijk?

De laatste beoordelvingsvraag betreft de toepasbaarheid van het onderzoek voor de eigen context. Dit antwoord vind je lang niet altijd in het artikel zelf. Het antwoord verschilt afhankelijk van de context of casus waarover je iets wilt zeggen. Ook zonder specifieke context kun je al nadenken over de mate waarin de resultaten toepasbaar zijn bij (andere) patiënten of in andere omstandigheden.

Kijk nog eens naar de casus hierboven. In hoeverre zijn de bevindingen van dit artikel toepasbaar op deze casus? Welke onzekerheden heb je nog om hier goed antwoord op te kunnen geven?